

Nr 289.

Av herr **Heiding**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående extra materialanskaffning m. m. för försvarsväsendet.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 234 har anslag upptagits för fortifikatoriska anordningar på olika platser i landet i syfte att underlätta arméns försvar av rikets kuster. I propositionen säger departementschefen sålunda:

»I skrivelse den 10 februari 1939 har chefen för försvarsstaben framlagt förslag till vidtagande av vissa fortifikatoriska anordningar å olika platser i landet i syfte att underlätta arméns försvar av rikets kuster. Kostnaden för dessa anordningar, inberäknat marklösen och viss materielanskaffning, har beräknats till sammanlagt 9,700,000 kronor. Därutöver har räknats med en framtida årskostnad för underhåll av anläggningar och materiel på omkring 45,000 kronor.

Chefen för armén har, efter hörande av arméförvaltningens tygdepartement och fortifikationsstyrelse, i utlåtande den 22 mars 1939 i det väsentliga tillstyrkt det av chefen för försvarsstaben avgivna förslaget. I det av tygdepartementet och fortifikationsstyrelsen avgivna utlåtandet har emellertid upplysts, att viss del av materielen icke torde kunna anskaffas förrän under budgetåret 1940/41.

Då ifrågasvarande fortifikatoriska anordningar synas mig vara av synnerlig vikt för försvarsberedskapens tillgodoseende, vill jag förorda, att desamma snarast möjligt komma till utförande. Som emellertid en del av den erforderliga materielen icke kan levereras förrän efter utgången av nästa budgetår, torde det för anordningarna i deras helhet beräknade beloppet, 9,700,000 kronor, kunna något reduceras. På grundval av erhållna uppgifter har jag uppskattat denna minskning till 1,390,000 kronor, varför anslagsbehovet för budgetåret 1939/40 utgör 8,310,000 kronor. Jag förutsätter, att den ifrågasvarande materielen må kunna beställas i ett sammanhang.»

Emellertid synas även andra åtgärder vara erforderliga. I detta sammanhang må framhållas vikten av att för Ölands försvar lätttråliga eldkraftiga förband stå till förfogande, vilka snabbt kunna insättas icke blott till kustförsvar utan även för att möta företag av lufttransporterade trupper. Ur beredskapssynpunkt vore givetvis förmånligast, om dylika truppförband funnes uppsatta på eller förlagda till ön. I den mån så icke är möjligt, framträder kravet på andra åtgärder för att säkerställa, att de snabbt finnas tillgängliga.

Den politiska händelseutvecklingen under senare år har för flera stater inom och utom Europa visat sig ödesdiger. För de länder, som vilja se sin frihet oförkränkt, har det därför blivit en angelägenhet av första ord-

ningen att se om sitt försvar och medan tid är avhjälpa förefintliga brister. Den ökade osäkerheten i det internationella läget har även i vårt land nödvändiggjort åtgärder för att höja beredskapen och för att öka vår trygghet mot överraskande företag i händelse av en väpnad konflikt. Härvid måste självfallet särskild uppmärksamhet ägnas åt skyddandet av sådana delar av vårt land, som hava ett mer utsatt läge. Att ett område som till exempel Gotland under sådana förhållanden måste intaga en framskjuten plats ligger i öppen dag, en omständighet som även kommit till uttryck i försvarsutredningarna och senast försvarskommissionens betänkande.

Många av de synpunkter och krav, som göra sig gällande ifråga om Gotlands försvar, kunna emellertid även anses giltiga i vad rör Ölands trygghet. Öland torde kunna erbjuda en främmande makt lämpliga områden för flygbasering, och från denna ö kunna delar av det svenska fastlandet behärskas med flyg och i viss utsträckning även med artilleri. Av särskild betydelse synes vara, att den som har Öland i sin hand kan avspärra Kalmarsund och därjämte försvåra sjöfarten öster om Öland. Vägande skäl finnas sålunda att även ägna frågan om Ölands försvar särskild omsorg. Även om kravet på försvarsanstalter bliva mera framträdande på Gotland till följd av denna ös större avstånd från fastlandet, så framträder dock — och i synnerhet i vår tid — behovet av ett starkt försvar på Öland.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t att låta verkställa skyndsamt utredning angående åtgärder för stärkande av Ölands försvar.

Stockholm den 18 april 1939.

Arthur Heiding.
